

2.5. ΣΩΤΗΡΙΑ

Ιστορίες «σωτηρίας» από την ιστορία και την καθημερινή ζωή.

1. Ευγένιος Ντελακρουά, *Η Ελευθερία οδηγεί το Λαό* (1830)

2. Έντβαρτ Μουνκ, *Η κραυγή* (1893)

3.

4.

Απαντήσεις της ορθόδοξης χριστιανικής πίστης και άλλων χριστιανικών παραδόσεων και θρησκειών για τη σωτηρία.

1. Από την Αγία Γραφή:

Ψαλμ 62,2: Μονάχα στο Θεό βρίσκει η ψυχή μου τη γαλήνη· μόνο από κείνον έρχεται η σωτηρία μου.

Ιω 10, 9: [Τους είπε λοιπόν πάλι ο Ιησούς:...] Εγώ είμαι η θύρα· όποιος περάσει από μένα θα βρει σωτηρία·

Πραξ 13,23: Κι όπως το είχε υποσχεθεί, έφερε ο Θεός τη σωτηρία στον Ισραήλ με έναν απόγονο του Δαβίδ, τον Ιησού.

- Ρωμ 4, 25:* Ο Ιησούς παραδόθηκε στο θάνατο για τις ανομίες μας και αναστήθηκε για τη σωτηρία μας.
- Ρωμ 10, 4:* Γιατί ο Χριστός είναι το τέλος του νόμου, αφού εκπληρώνει το σκοπό του, δίνοντας τη σωτηρία σ' όποιον πιστεύει.
- Ρωμ 10,10:* Πραγματικά, όποιος πιστεύει με την καρδιά του, οδηγείται στη δικαίωση, κι όποιος ομολογεί με το στόμα, οδηγείται στη σωτηρία.
- Β Θεσ 2, 14:* Σας κάλεσε στη σωτηρία με το δικό μας κήρυγμα, ώστε να μετάσχετε στη δόξα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού.

2. Η σωτηρία στην Ορθόδοξη Εκκλησία

2α. Άγιος Νεκτάριος, *Ή σωτηρία κατορθώνεται και μέ τη Χάρη του Θεού και μέ τη θέληση του ανθρώπου*

«Οὐδείς ἐπιγινώσκει τὸν Υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ Υἱὸς καὶ ὃ ἂν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι» (Μτ. ια΄ 27).

[Κανένας δε γνωρίζει πραγματικά τον Υιό, παρά μόνον ο Πατέρας· ούτε τον Πατέρα τον ξέρει κανείς πραγματικά, παρά μόνο ο Υιός, καθώς κι εκείνος στον οποίο θέλει ο Υιός να τον φανερώσει.]

Παρά το γεγονός ότι η θεία φιλανθρωπία είναι άπειρη, και πλούσια η Χάρη του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου, εντούτοις η σωτηρία είναι αδύνατη χωρίς τη συγκατάθεση και τη συνεργασία του ανθρώπου. Πρώτος αυτός οφείλει να συναισθανθεί ότι αμάρτησε· να μεταμεληθεί, να επιθυμήσει και να επιζητήσει τη σωτηρία του και έτσι η Χάρη να τον επιβραβεύσει με αυτήν. Διότι και η συναίσθηση και η μεταμέλεια, ο πόθος της σωτηρίας, και η αναζήτησή της, είναι ένδειξη επιστροφής προς τον Θεό , είναι σημείο αποστροφής της αμαρτίας και διάθεση ασκήσεως στην αρετή, είναι κατά κάποιο τρόπο επίκληση της θείας ευσπλαχνίας, η οποία βιάζεται να ελεήσει τον παραπλανημένο. Ὡστε για να μας σώσει η Χάρη, πρέπει να θέλουμε να σωθούμε. Γι' αυτή την αλήθεια δίνουν μαρτυρία οι θείοι Πατέρες της Εκκλησίας. Ο θείος Χρυσόστομος λέει: «η Χάρη, παρότι είναι Χάρη, σώζει μόνο εκείνους που το θέλουν». Επίσης και ο Γρηγόριος ο Θεολόγος βεβαιώνει: «το να σωθούμε προϋποθέτει και τη δική μας συμμετοχή και του Θεού»· και ο Ιουστίνος προσθέτει : «Αν και ο Θεός έπλασε μόνος τον άνθρωπο, δεν σώζει τον άνθρωπο δίχως τη συγκατάθεσή του».

Πλανώνται αυτοί που πιστεύουν ότι ο άνθρωπος μπορεί να σωθεί μόνο με τη Χάρη του Θεού ή μόνο με τη δική του θέληση, δίχως τη θεία Χάρη. Γιατί η μεν χάρη, όπως επισημάναμε, δεν σώζει, παρά μόνο όσους μετανόησαν και επέστρεψαν στον Κύριο, ενώ η θέληση χωρίς τη Χάρη είναι ανεπαρκής για τη σωτηρία, γιατί ο άνθρωπος αδυνατεί από μόνος του να δικαιώσει τον εαυτό του απέναντι στον Θεό.

[...] σύνολη η Εκκλησία, αφού βάδισε τη μέση οδό, κήρυξε [...] και δογματίσε ότι «η σωτηρία του ανθρώπου κατορθώνεται με τη θεία Χάρη και με τη θέληση και τη συνεργασία του ιδίου».

[...] Από τα ίδια τα λόγια του Σωτήρα θεωρείται δεδομένη η ανάγκη συνυπάρξεως και των δύο. Ο Κύριος ερχόμενος για τη σωτηρία του ανθρώπινου γένους, δεν τους έσωζε όλους, παρόλο που ήθελε να σωθούν όλοι και να έλθουν στην επίγνωση της αλήθειας, αλλά μόνο αυτούς που τον ακολουθούσαν· γι' αυτό όταν κήρυττε τους έλεγε: «όποιος θέλει να με ακολουθήσει, πρέπει να απαρνηθεί τον εαυτό του»· [...]

Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως (2011). *Γνώθι σαυτόν. Κείμενα αυτογνωσίας*. Αθήνα: Άθως.

2β. Εκκλησία και σωτηρία

Όταν λέμε σωτηρία, την ταυτίζουμε με τη βασιλεία των ουρανών, με την απόλαυση της βασιλείας των ουρανών. Πού θα τη βρούμε τη σωτηρία; Η σωτηρία βρίσκεται μόνον μέσα στην Εκκλησία. Αυτό το έλεγε επιγραμματικά ο Κυπριανός: *Extra Ecclesiam nulla salus*, εκτός της Εκκλησίας δεν υπάρχει σωτηρία. Δεν ξέρουμε τι θα κάνει ο Θεός με τους εκτός της Εκκλησίας, αυτό είναι στο χέρι του Θεού, αλλά εμείς γνωρίζουμε ότι η σωτηρία βρίσκεται μόνον μέσα στην Εκκλησία [...]. Για να έχεις ζωή, πρέπει να μετάσχεις στη Θεία Ευχαριστία. Εφόσον η Θεία Ευχαριστία πραγματώνεται και προσφέρεται μόνον μέσα στην Εκκλησία και εφόσον έξω από την Εκκλησία δεν μπορούμε να βρούμε την αιώνιο ζωή, καταλαβαίνουμε ότι η σωτηρία βρίσκεται μόνον μέσα στην Εκκλησία, που οικοδομείται μέσω της Θείας Ευχαριστίας και φανερώνεται με τη Θεία Ευχαριστία. [...]

Τη σωτηρία ως κατανίκηση της φθοράς και του θανάτου δεν τη βρίσκει μόνον ο άνθρωπος. Η σωτηρία δεν ήλθε μόνον για τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος στην πτώση του συμπαρέσυρε την κτίση, η οποία «συστενάζει και συνωδίνει» με τον άνθρωπο [...]. Δηλαδή ο άνθρωπος, απελευθερούμενος και σωζόμενος, σώζει και την κτίση, την οποία συμπαρέσυρε στη φθορά και για την οποία είναι υπεύθυνος, είναι υπεύθυνος για τη σωτηρία και για τη διαφύλαξή της. Όπως ο άνθρωπος επανέρχεται στο «ἀρχαῖον κάλλος», με τον ίδιο τρόπο και η κτίση επανέρχεται στο αρχαίο κάλλος: «Καί εἶδεν ὁ Θεός τά πάντα, ὅσα ἐποίησε, καί ἰδοὺ καλὰ λίαν» (Γεν. 1, 31). Η επαναφορά γίνεται και αυτή διά της Θείας Ευχαριστίας.

Βέβαια η Εκκλησία ευλογεί την κτίση. Δεν ευλογεί μόνον τον άνθρωπο. Ευλογεί τους ανθρώπους, αλλά ευλογεί και την κτίση όλη, είτε αγιάζοντάς την ως ύδατα, άρτους, βάρια, είτε χρησιμοποιώντας την ως εικόνες, κεριά, είτε αγιάζοντας με τον βασιλικό. [...] Η όλη κτίση αγιάζεται και ευλογείται και σώζεται μέσα στην Εκκλησία. Το κυριότερο όμως στοιχείο με το οποίο η κτίση αγιάζεται και λυτρώνεται είναι η προσφορά του άρτου και του οίνου κατά τη Θεία Ευχαριστία. Αυτό που προσφέρει ο άνθρωπος, το προσφέρει ως ευχαριστία εκ μέρους όλης της κτίσεως προς το Θεό. Το πρόσφορο είναι η προσφορά του ανθρώπου προς το Θεό, αλλά το υλικό στοιχείο των Τιμίων Δώρων το παίρνουμε από την κτίση, ως προσφορά της κτίσεως προς το Θεό. Αυτό μεταβάλλεται σε σώμα και αίμα Χριστού.

Αλλά δεν είναι μόνον το υλικό στοιχείο. Δεν προσφέρουμε σίτο και σταφύλια, αλλά προσφέρουμε άρτο και οίνο. Για να γίνει ο σίτος άρτος και να γίνει το σταφύλι οίνος χρειάζεται μία προσφορά έργου, μία επεξεργασία εκ μέρους του ανθρώπου. Προσφέρουμε λοιπόν και τον κόπο του ανθρώπου. Και ο μόχθος του ανθρώπου αγιάζεται αντιπροσωπευτικά με την προσφορά αυτή της Θείας Ευχαριστίας. Είναι δώρα, Τίμια Δώρα, δώρα του ανθρώπου προς τον Θεό, δώρα της κτίσεως διά του ανθρώπου προς τον Θεό αλλά και δώρα του Θεού προς τον άνθρωπο· γι' αυτό λέμε: «Τά σά ἐκ τῶν σῶν, σοί προσφέρομεν». Είναι του Θεού, τα παίρνουμε εμείς και τα δίνουμε πάλι στο Θεό. Είναι προσφορά και αντιπροσφορά.

Παίρνοντας ο άνθρωπος την προσφορά αυτή της Θείας Ευχαριστίας παίρνει την αφθαρσία, την σωτηρία. Ο Θεός αφθαρτοποιεί την ανθρώπινη φύση και την κάνει αθάνατη. Μ' αυτόν τον τρόπο ο άνθρωπος γίνεται αθάνατος. Η ύλη μεταστοιχείωνεται μέσα στην Εκκλησία. Η ύλη γίνεται Τίμια Δώρα, σώμα Χριστού, Εκκλησία, και όλα αυτά προσφέρονται στον Θεό ως ευχαριστία, ως Θεία Ευχαριστία.

Κατόπιν τούτων η Θεία Ευχαριστία δεν είναι μια πράξη ατομικής ευσεβείας. Δεν κοινωνούμε απλώς για να γίνουμε καλύτεροι, για να πάρω εγώ το Χριστό μέσα μου, ο καθένας ξεχωριστά· ο

σκοπός της κοινωνίας, ο σκοπός που όρισε ο Χριστός να κοινωνούμε, δεν είναι μόνον αυτός: ο σκοπός είναι να πραγματώσουμε την Εκκλησία, να κτίσουμε την Εκκλησία, στις φλέβες του καθενός από εμάς να ρέει το ίδιο αίμα, το αίμα του Χριστού, που είναι το αίμα της κεφαλής της Εκκλησίας, κάνοντάς μας έτσι ένα σώμα, το σώμα του Χριστού.

Η Θεία Ευχαριστία λοιπόν, η Λειτουργία με την οποία τελείται η Θεία Ευχαριστία, είναι η εν τόπω και εν χρόνω έκφραση και πραγμάτωση του μυστηρίου της Εκκλησίας και είναι ο τρόπος δια του οποίου σημαίνεται η Εκκλησία και σώζεται ο άνθρωπος: [...].

Γαλίτης, Γ. (2006). *Αποκάλυψη και Εκκλησία. Εισηγήσεις στο Θεολογικό Συνέδριο της Ι. Μητροπόλεως Ηλείας*, Πύργος: Ι. Μητροπόλεως Ηλείας, σ. 56-70.

2γ. Παράδεισος - κόλαση

Η πατερική θεολογία [...] κάνει λόγο για τον παράδεισο ως τον τόπο της βασιλείας του Θεού. [...] Δεν υπάρχουν κτιστοί και περιορισμένοι χώροι ως παράδεισος και κόλαση.

Παράδεισος και κόλαση είναι καταστάσεις και σχέσεις προς τον ζωοδότη Θεό.

Ματσούκας, Ν. (1997). *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Γ. Θεσσαλονίκη: Πουρναράς*, σ. 308-309.

[...] Η κολασμένη ζωή δεν είναι μια ιδιαίτερη κατάσταση που την επιβάλλει βάσει ενός νόμου ο Θεός, και μάλιστα σε μια φυλακή κτιστών βασιάνων. Ο Θεός, κατά τον Μάξιμο Ομολογητή, λόγου χάρη, αγκαλιάζει αγαθούς και πονηρούς. Οι δεύτεροι δεν μπορούν να τον δουν στη δόξα του, και τον αισθάνονται ως τιμωρό και εχθρικό. [...]

Είναι φίλια η παραδείσια ζωή, ενώ η κόλαση είναι «αφιλία» και ακοινωνησία, τόσο σε σχέση με τον Θεό όσο και σε σχέση με τους άλλους. Συγκλονιστική είναι μια διήγηση στα *Αποφθέγματα* του αββά Μακαρίου, την οποία θα ζήλευαν σύγχρονοι υπαρξιστές φιλόσοφοι και διανοούμενοι. Ο αββάς Μακάριος χτυπάει με το μπαστούνι του, καθώς βαδίζει στην έρημο, το πεταμένο κρανίο ενός αιρεσιάρχη. Και αμέσως η ψυχή του στην κόλαση αναγαλλιάζει, και αισθανόμενη την επαφή του αγίου τον παρακαλεί για ανακούφιση. Στην ερώτηση του αββά ποια είναι η κατάστασή τους εκεί στην κόλαση, ο κολασμένος τού λέει πως το πρόσωπο του καθενός είναι κολλημένο στη ράχη του άλλου, και δεν μπορεί κανένας να αντικρίσει τα πρόσωπα των άλλων. Τον παρακαλεί τελικά να προσευχηθεί, για να μπορέσουν να δουν λιγάκι το πρόσωπο του διπλανού τους. [...]

Ματσούκας, Ν. (1988). *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β. Θεσσαλονίκη: Πουρναράς*, σ. 544-546.

2δ. Τα Έσχατα

Για τον χριστιανό δεν υπάρχουν παρά δύο έσχατες επιλογές: ο ουρανός και η κόλαση. Η Εκκλησία προσδοκά την τελική ολοκλήρωση [...], όταν ο Χριστός θα επιστρέψει «εν δόξη» για να κρίνει «ζώντας και νεκρούς». Η τελική αποκατάσταση περιλαμβάνει [...] τη λύτρωση και τον δοξασμό της ύλης: κατά την Έσχατη Ημέρα οι δίκαιοι θα εγερθούν εκ των νεκρών και θα ξαναβρούν τα σώματά τους, όχι όπως αυτά είναι τώρα, αλλά μεταμορφωμένα και «πνευματικά», στα οποία η εσωτερική αγιότητα θα εκχέεται προς τα έξω. Δεν θα μεταμορφωθούν δε μόνο τα σώματά μας, αλλ' ολόκληρη η υλική τάξη της κτίσης: ο Θεός θα δημιουργήσει «καινούς ουρανούς και καινήν γην».

Ware, K. (2001). *Η Ορθόδοξη Εκκλησία*. Αθήνα: Ακρίτας, σ. 413-415.

3. Η σωτηρία στον Δυτικό Χριστιανισμό

...η Δύση προσανατολίστηκε σε μια άλλη γραμμή [ενν. από την ορθόδοξη] για την ερμηνεία της παραδείσιας ευδαιμονίας και της κολασμένης κακοδαιμονίας. ... Η παραδείσια ζωή και η κόλαση θεωρήθηκαν καταρχήν υπό το νομικό πρίσμα της αμοιβής και της τιμωρίας. Εξού και η αναγκαιότητα του Καθαρητηρίου (Purgatorium) για να ξεπληρώνουν εκεί οι ψυχές τις οφειλές που δεν πρόλαβαν να τις ξεπληρώσουν στην επίγεια ζωή.

Ματσούκας, Ν. (1988). *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β*. Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, σ. 547-548.

4. Η σωτηρία στον Ιουδαϊσμό

«Ο Θεός σώζει. Μετά τη δημιουργία του κόσμου το κύριο έργο του Θεού συνίσταται στη σωτηρία του. Το έργο αυτό πραγματοποιείται με εκλογή ενός τμήματος της ανθρωπότητας, που θα ζει μια ζωή τέτοια, που θα το διατηρεί σε κοινωνία με το Θεό. Κύρια αρχή αυτής της ζωής είναι να έχει Θεό του μόνο τον ίδιο και να τηρεί τις εντολές Του. Το τμήμα αυτό της ανθρωπότητας που είναι ο Ισραήλ ονομάζεται γι' αυτόν τον λόγο «λαός του Θεού».

Ο Θεός εκλέγει τον Αβραάμ ως γενάρχη αυτού του λαού. Ανανεώνει την εκλογή μέσω των άλλων πατριαρχών και τελικά συνάπτει μ' αυτόν συμφωνία (διαθήκη) μέσω του Μωυσή στο Σινά.

Η σωτηρία συμβαίνει στο τέλος της ιστορίας. Ήδη από την Έξοδο άρχισε να υπάρχει μεταξύ των Ιουδαίων η προσδοκία μιας μελλοντικής ανάδειξης του έθνους τους σε πρότυπο και ηγήτορα της ανθρωπότητας. Αυτό θα συνέβαινε στην τελική φάση της ιστορίας σε μια πορεία που κινείται από το παρελθόν προς το μέλλον. Η ιδέα αυτή στους προφήτες πήρε τη μορφή της «Μέρας του Γιαχβέ», δηλαδή της εποχής που οι εχθροί του Ισραήλ θα κατατροπώνονταν και ένας βασιλιάς προερχόμενος από τον οίκο του Δαβίδ θα ίδρυε μια καινούργια βασιλεία. Αργότερα όμως, η ιδέα της εθνικής αποκατάστασης αντικαθίσταται από εκείνη της παγκόσμιας σωτηρίας των δικαίων, που θα προέλθει από κάποιον ορισμένο (χρισμένο= Μεσσία) από το Θεό γι' αυτόν το σκοπό. Στη σωτηρία αυτή συμπεριλαμβάνεται η προσδοκία της ανάστασης των νεκρών».

Σχολικό βιβλίο Θρησκευτικών Β' Λυκείου ΔΕ 29, σ. 234-235.

5. Η σωτηρία στο Ισλάμ

[...] Κατά την έσχατη ημέρα, αφού καταστραφούν τα πάντα, θα σαλπίσει ο άγγελος και όλοι οι άνθρωποι θα αναστηθούν. Η ημέρα της κρίσεως θα είναι ημέρα, κατά την οποία όλοι θα πάρουν την αμοιβή των έργων τους. Συνεπώς ο κόσμος θα κριθεί και θα βρίσκεται σε αιώνια ειρήνη μαζί με τον Θεό.

Η μεγάλη λοιπόν ελπίδα των μουσουλμάνων είναι η μέλλουσα ζωή. Ο κόσμος θα παρέλθει, αλλά δεν θα εκμηδενισθεί. Θα αναστηθεί και θα αναδημιουργηθεί. Ο Θεός θα καλέσει τα πάντα στην παρουσία του και ο άνθρωπος θα αναστηθεί από τη σκόνη. Δεν πρόκειται ούτε το παραμικρό να χαθεί. Ο Θεός θα αναστήσει τα σώματα των νεκρών και θα ενώσει με αυτά τις ψυχές τους. [...]

Η κρίση: Η ενώπιον του Θεού κρίση των ανθρώπων θα διεξαχθεί με βάση το βιβλίο των πράξεων κάθε ανθρώπου. Το βιβλίο αυτό, που μνημονεύεται σε πολλά κορανικά χωρία, είναι γραπτό κείμενο που περιέχει ακριβώς τις πράξεις του κάθε ανθρώπου, τις οποίες καταγράφουν σ' αυτό οι δύο φύλακες άγγελοι, οι οποίοι συνοδεύουν κάθε άνθρωπο πάνω στη γη. Σύμβολο της θείας δικαιοσύνης που θα κρίνει τις πράξεις του ανθρώπου είναι ο «ζυγός» (μια παράσταση την οποία βρίσκουμε ήδη στην θρησκεία της αρχαίας Αιγύπτου), ο οποίος θα ζυγίζει με κάθε ακρίβεια τα αγαθά και τα κακά έργα των ανθρώπων.

Μετά το πέρας της κρίσεως, οι μεν δίκαιοι θα μεταβούν στον παράδεισο, οι δε άδικοι στην κόλαση.

Η κόλαση: [...] Η κόλαση έχει επτά πατώματα, τα οποία βαίνουν κατά κατιούσαν φορά προς το αχανές βάθος της, και διάφορα διαμερίσματα, στα οποία κολάζονται οι άπιστοι ανάλογα με τα έργα τους. Η κόλαση είναι γεμάτη από φωτιά.

Για τους μουσουλμάνους όμως η κόλαση δεν είναι μόνο τόπος βασάνων αλλά και εξαγνισμού. [...] Οι αμαρτωλοί μουσουλμάνοι θα εκτίσουν ποινές στην κόλαση για περιορισμένον χρόνο. Τελικά θα απαλλαγούν από τις κακές συνέπειες των πράξεών τους και θα μεταβούν στον παράδεισο. Κανένας από τους μουσουλμάνους δεν θα παραμείνει στην κόλαση. Η κόλαση προορίζεται μόνο για τους μη μουσουλμάνους. ...

Ο παράδεισος: [...] Στον παράδεισο οι μάκαρες ντυμένοι χιτώνες μεταξωτούς και κοσμημένοι με χρυσά ψελλίδια, θα κάθονται ο ένας απέναντι στον άλλο και θα συνδιαλέγονται πανευτυχείς. Ο Μωάμεθ στο Κοράνιο λέει: «Ίδού το απεικόνισμα του επαγγελθέντος παραδείσου προς αυτούς που φοβούνται τον Κύριο· ποταμοί υδάτων ουδέποτε διακοπτόμενοι κατά τον ρου τους, ποταμοί γάλακτος, του οποίου η γεύση ουδέποτε αλλοιώνεται, ποταμοί οίνου καθηδύνοντος τους πίνοντες, ποταμοί μέλιτος παντοειδείς καρποί και άφηση των αμαρτιών» (47,15).

Ζιάκας, Γρ. (³2003). *Ισλάμ. Θρησκεία και Πολιτεία*. Θεσσαλονίκη: Κορνηλία Σφακιανάκη, σ. 61-62.

6. Η σωτηρία σε άλλες θρησκείες (Ινδουϊσμός)

Η ατέρμονη παραμονή σε κάποια μορφή ύπαρξης, δηλαδή σε μια κατάσταση που ταυτίζεται με την οδύνη, προκάλεσε το αίτημα της απελευθέρωσης (μούκτι ή μόξια) από αυτή. Σύμφωνα με τις Ουπανισάδες, αυτή επιτυγχάνεται με τη σταδιακή απόσυρση του νου του ανθρώπου από τον εξωτερικό κόσμο και τη στροφή του προς τον εσωτερικό με τελικό σκοπό την ταύτιση του νου με το Άτμαν και μέσω αυτού με το Μπράχμαν. Η διαδικασία αυτή, από τη σταδιακή απόσυρση του νου από τον εξωτερικό κόσμο ως την ταύτιση ή ένωση με το Μπράχμαν ονομάζεται γιόγκα. Η χρήση της γιόγκα γι' αυτό το σκοπό καθιστούσε το έργο της σωτηρίας μια ατομική προσπάθεια που μπορούσε να αναλάβει ο καθένας μόνος του.

Σχολικό βιβλίο Θρησκευτικών Β΄ Λυκείου, ΔΕ 32, σ. 259.

1. Πτώση και σωτηρία

[...] Από τη μελέτη όλων των αφηγήσεων της ενότητας των ένδεκα πρώτων κεφαλαίων του βιβλίου της Γενέσεως προκύπτει ότι στόχος του συγγραφέα είναι να καταδείξει πως η διάσπαση των σχέσεων του ανθρώπου με τον Θεό έχει ως συνέπεια την καταστροφή των σχέσεων σε όλα τα επίπεδα. Η σχέση ισότητας μεταξύ των δύο φύλων (Γένεσις β΄ 23-25) μετατρέπεται σε σχέση υποταγής της γυναίκας στον άνδρα (Γένεσις γ΄ 16,20), ενώ ο Κάιν σκοτώνει τον αδελφό του Άβελ (Γένεσις δ΄ 8). Μετά τον κατακλυσμό επέρχεται η διάρρηξη άλλης μιας σχέσης, αυτής μεταξύ πατέρα και γιου• ο Νώε καταριέται το γιο του, τον Χαμ (Γένεσις θ΄ 25). Τέλος, η προσπάθεια για οικοδομή του πύργου της Βαβέλ καταλήγει στην πλήρη διάσπαση της ανθρώπινης κοινωνίας, καθώς οι άνθρωποι αδυνατούν πλέον να συνεννοηθούν μεταξύ τους και διασπείρονται σε όλη τη γη (Γένεσις ια΄ 9). Σε όλες τις περιπτώσεις προηγείται μια ανταρσία του ανθρώπου, μια προσπάθεια να υπερβεί τα όριά του και να επιδιώξει την εξομοίωσή του με τον Θεό όχι σε συνεργασία μαζί του αλλά ανταγωνιστικά. [...]

Το νόημα της χριστιανικής σωτηρίας

[...] Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι αφηγήσεις που περιέχονται στα ένδεκα πρώτα κεφάλαια της Γενέσεως δεν αποτελούν αναφορές σε ιστορικά γεγονότα του αρχέγονου παρελθόντος, αλλά περιγράφουν καταστάσεις που αναφέρονται στις σχέσεις του ανθρώπου με τον Θεό και επαναλαμβάνονται συνεχώς μέσα στην ιστορία. Καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορικής του πορείας ο άνθρωπος επιχειρεί με τα ίδια ακριβώς μέσα, την απελευθέρωση από ηθικές δεσμεύσεις, τη βιολογική βελτίωση του είδους του και την εμπιστοσύνη στις δυνατότητες της τεχνολογίας, να πετύχει την απαλλαγή του από το κακό που τον καταδυναστεύει. Οι βιβλικές αφηγήσεις δείχνουν με τον πιο γλαφυρό τρόπο ότι κάθε φορά που ο άνθρωπος νομίζει ότι κάνει ένα βήμα προόδου απομακρυνόμενος από τον Θεό, αμέσως διαπιστώνει ότι βρίσκεται σε χειρότερη από την προηγούμενη κατάσταση. Η σωτηρία, κατά συνέπεια, που επαγγέλλεται ο Χριστός δεν συνίσταται στην απαλλαγή του ανθρώπου από κάποια υποτιθέμενη αρχέγονη ενοχή, αλλά στη δυνατότητα που παρέχεται στον άνθρωπο να αποκαταστήσει και να αναπτύξει τη σχέση του με τον Θεό, αποκτώντας έτσι ένα ασφαλές κριτήριο για την ορθή εκτίμηση της θέσης και του ρόλου του μέσα στον κόσμο, ώστε σε συνεργασία με τον Θεό να πετύχει την ανακαίνιση ολόκληρης της δημιουργίας».

Κωνσταντίνου, Μ. Πτώση και σωτηρία, σ. 4, 7.

2. Πτώση: προπατορικό αμάρτημα

Ο Θεός έδωσε στον Αδάμ ελεύθερη βούληση – τη δύναμη να επιλέγει μεταξύ καλού και κακού – κι ήταν πλέον ζήτημα του Αδάμ να δεχτεί την κλήση που του προτάθηκε ή να την αρνηθεί. Την αρνήθηκε. Έτσι, αντί να συνεχίσει το μονοπάτι που του υπέδειξε ο Θεός, το εγκατέλειψε, δείχνοντας ανυπακοή στον Θεό. [...] Το αποτέλεσμα ήταν να εμφανιστεί μια νέα μορφή ύπαρξης πάνω στη γη, η αρρώστια και ο θάνατος. Οι άνθρωποι, έχοντας αποστραφεί τον Θεό που είναι αθανασία και ζωή, βρέθηκαν σε μια κατάσταση αντίθετη προς τη φύση τους. [...] Κάθε καινούρια ύπαρξη γεννιέται σ' έναν κόσμο όπου κυριαρχεί η αμαρτία, σ' έναν κόσμο όπου είναι εύκολο να κάνει κανείς το κακό και δύσκολο το καλό.

Ware, Κάλλιστος, επίσκοπος Διοκλείας (2001). *Η Ορθόδοξη Εκκλησία*. Αθήνα: Ακρίτας, σ. 352-353.

3. Το Σχέδιο της Θείας Οικονομίας

Όπως λένε οι Πατέρες της Εκκλησίας, ο Δεσπότης του κόσμου είδε με φιλόφρονες μάτια τη διαφθορά του ανθρώπου και θέλησε να τον επαναφέρει από την πλάνη στην επίγνωση της αλήθειας. Να αποκαταστήσει την πεσμένη και διχασμένη από την αμαρτία φύση του ανθρώπου και να τη σώσει από τη φθορά και το θάνατο. Ο Θεός «οικονόμησε», δηλαδή σχεδίασε και πραγματοποίησε τη σωτηρία του ανθρώπου. Αυτό έγινε σταδιακά, όπως ακριβώς κάνει ο γιατρός, που με κατάλληλη διαίτα και φαρμακευτική αγωγή επαναφέρει έναν άρρωστο οργανισμό στην κατάσταση της υγείας. Το σχέδιο αυτό του Θεού λέγεται «θεία οικονομία». [...]

Το σχέδιο της θείας οικονομίας πέρασε από τρεις φάσεις. Για την πραγματοποίησή του απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η ελεύθερη συνεργασία, η συγκατάθεση των ανθρώπων. Καλεί πρώτα ο Θεός τον Αβραάμ, που συνεργάζεται με το Θεό υποδειγματικά και μεταφέρει στο λαό τις υποσχέσεις του για σωτηρία. Το ίδιο κάνουν και οι άλλοι πατριάρχες της Π. Διαθήκης. Έπειτα ο Θεός ορίζει το Μωυσή αρχηγό των Ιουδαίων, που ζούσαν υπόδουλοι στην Αίγυπτο, και με θαυμαστό τρόπο τους οδηγεί στη γη της επαγγελίας. Εκεί, [...] με τους προφήτες, που ήταν το στόμα του Θεού και διερμηνείς του θελήματός του, προαναγγέλλει την αναμενόμενη σωτηρία. Είναι αυτή που έφερε ο Χριστός με τη σάρκωσή του. [...] Αυτή ήταν η πρώτη φάση.

Η ζωή του Κυρίου, τα θαύματα, η διδασκαλία, το Πάθος και η Ανάστασή του είναι η δεύτερη φάση του θείου σχεδίου. Ο Κύριος είναι σωτήρας [...] όλων των ανθρώπων (Λουκ. 3,6). Δεν ήρθε στη γη για να κρίνει, αλλά για να σώσει το χαμένο πρόβατο, δηλαδή τον αποστάτη άνθρωπο. Ζητά από μας πίστη, μετάνοια, καλά έργα, αγάπη, αφοσίωση στο Θεό. Να είμαστε άγρυπνοι, αγωνιστές, ετοιμοπόλεμοι στο κακό και στα πάθη μας.

Η τρίτη φάση της Θείας οικονομίας είναι η Εκκλησία που ίδρυσε ο Κύριος. Αυτή συνεχίζει το σωτήριο έργο του. Σωζόμαστε μέσα στην Εκκλησία. Με τα μυστήριά της και μάλιστα με τη Θεία Ευχαριστία, παίρνουμε τον ίδιο το Χριστό, το Σώμα του και το Αίμα του. Προγευόμαστε τη Βασιλεία του Θεού, που έχει εγκαινιαστεί με την έλευση του Χριστού. Την πλήρη δόξα και μακαριότητα θα απολαύσουν οι πιστοί μετά την ανάσταση των νεκρών. Τότε θα ανακαινιστεί η κτίση και θα μεταμορφωθεί ο άνθρωπος.

Σχολικό βιβλίο Θρησκευτικών Α΄ Λυκείου, ΔΕ 7, σ. 34-35

4. Έργα τέχνης

5. Viktor Vasnetsov, Ημέρα της Κρίσεως, Ρωσία, 1904 μ.Χ.

6. Viktor Vasnetsov, Αγαλλιάσθε δίκαιοι, έν Κυρίω (Ψαλμ. 32).

Διαφορετικές θεωρήσεις σωτηρίας στη χριστιανική παράδοση και η σύνδεσή τους με τον Θεό.

7. Γεώργιος Κλόντζας, *Η Δευτέρα Παρουσία* (τέλη 16ου αι.) (96x127εκ.)*.

8. Michelangelo, *Il giudizio universale* (Η Τελική Κρίση), Cappella Sistina, Vaticano (16ος αι.)

* Λίγα λόγια για το έργο του Γεώργιου Κλόντζα:

Γύρω από τον κατακόρυφο άξονα που δημιουργείται από τον πύρινο ποταμό, ο οποίος καταλήγει στην Κόλαση, οργανώνεται αυτή η παράσταση της Δευτέρας Παρουσίας, ένα από τα σημαντικότερα έργα του Κλόντζα. Επάνω και στο μέσο παριστάνεται ο Ιησούς Κριτής, πλαισιωμένος από τον Ιωάννη τον Πρόδρομο και την Παναγία, τους αποστόλους και πλήθος αγγέλων. Στα πόδια του βρίσκονται τα σύμβολα των ευαγγε-

λιστών και νεκροί που αναμένουν την ώρα της Κρίσης. Πιο κάτω παριστάνονται η Ετοιμασία του θρόνου (το Ευαγγέλιο σε θρόνο βάσει του οποίου θα κριθούν οι άνθρωποι), οι δίκαιοι σε τρεις διαδοχικές σειρές και στο κάτω μέρος η έγερση των νεκρών με τους σκελετούς που αναδύονται από τους τάφους. Δεξιά βρίσκεται ο αρχάγγελος Μιχαήλ που υψώνει το σπαθί, απειλώντας μία ομάδα ανθρώπων και το υπόλοιπο τμήμα καταλαμβάνεται από την Κόλαση με την κάμινο του πυρός, το αναγεννησιακό οικοδόμημα με τον τρούλο. Τέλος, κάτω στο μέσον της εικόνας, εικονίζονται οι προφήτες Δαβίδ και Ιεζεκιήλ με πλάκες, στις οποίες υπάρχουν επιγραφές που αναφέρονται στην Κόλαση.

Ψηφιοποιημένο Αρχείο του Ελληνικού Ινστιτούτου Βενετίας.

Το κρεμμυδάκι

Μια φορά κι ένα καιρό, ζούσε μια κακιά γυναίκα, σωστή μέγαιρα. Πέθανε κι ούτε ένα καλό δεν είχε κάνει στη ζωή της. Την άρπαξαν το λοιπόν οι διαβόλοι και την πετάξανε στη φλογισμένη λίμνη. Τότε ο φύλακας-άγγελός της κάθισε και σκέφτηκε: "Πρέπει να θυμηθώ καμιά καλοσύνη της για να πάω να την πω στο Θεό". Θυμήθηκε, και μια και δυο πάει και λέει στο Θεό: "Αυτή, του λέει, έβγαλε ένα κρεμμυδάκι φρέσκο απ' το περιβόλι και το 'δωσε σε μια ζητιάννα". Κι ο Θεός απαντάει: "Πάρε λοιπόν το ίδιο εκείνο κρεμμυδάκι, και πήγαινε πάνω απ' τη λίμνη. Βάστα το κρεμμυδάκι απ' τη μια άκρη κι ας πιαστεί αυτή απ' την άλλη. Τότε τράβα την. Αν τα καταφέρεις να την τραβήξεις απ' τη λίμνη, τότε ας πάει στον Παράδεισο. Όμως αν σπάσει το κρεμμυδάκι, θα πει πως καλά είναι εκεί που είναι". Έτρεξε ο άγγελος στη γυναίκα και της λέει: "Πιάσου γερά απ' το κρεμμυδάκι και 'γω θα σε τραβήξω". Κι άρχισε να την τραβάει προσεχτικά. Την είχε βγάλει ολάκερη σχεδόν απ' τη λίμνη, μα μόλις είδαν οι άλλοι αμαρτωλοί πως την τραβάνε έξω, γαντζώθηκαν όλοι πάνω της για να βγουν κι αυτοί μαζί της. Μα η γυναίκα ήταν κακιά, σωστή μέγαιρα, κι άρχισε να τους κλωτσάει: "Εμένα θέλουν να βγάλουν κι όχι εσάς. Δικό μου είναι το κρεμμυδάκι κι όχι δικό σας". Μόλις το 'πε αυτό, το κρεμμυδάκι έσπασε. Κι αυτή ξανάπεσε στη λίμνη και καίγεται εκεί πέρα ως τα σήμερα. Ο άγγελος έβαλε τα κλάματα κι έφυγε».

Ντοστογιέβσκι, Φ. (1990). *Αδελφοί Καραμάζωφ*. Αθήνα: Γκοβόστη, τ. Β΄, σ. 301-302.

Η χρήση της έννοιας «σωτηρία» στην τρέχουσα επικαιρότητα και η θεολογική σημασιοδότησή της.

Τίτλοι άρθρων από ηλεκτρονικές εφημερίδες

1.

CONFESSOR GO | Τώρα και εφαρμογή στο κινητό για εξομολόγηση

Νιώθετε μια ξαφνική ακατάσχετη ανάγκη να εξομολογηθείτε τις αμαρτίες σας, αλλά επειδή δεν είστε εξοικειωμένοι με τις μετάνοιες, δεν έχετε ιδέα που θα βρείτε παπά και μάλιστα κοντινό. Μην ανησυχείτε: μια νέα εφαρμογή στο κινητό σας μπορεί να σας ανοίξει τον δρόμο προς τη σωτηρία της ψυχής σας.

<http://imerazante.gr/2016/12/08/136866>

2.

ΑΕΛ - Βέροια

Βήμα σωτηρίας η γενναία ΑΕΛ

<http://www.matrix24.gr/2017/01/vima-sotirias-i-gennea-ael/#sthash.2zBS3zjE.dpuf>

3.

Γερμανός δημοσιογράφος: Μαύρη στιγμή για την Ευρώπη η «σωτηρία» της Ελλάδας

Newsroom, CNN Greece

<http://www.cnn.gr/money/story/43365/mayri-stigmi-gia-tin-eyropi-i-sotiria-tis-elladas-grafei-gnostos-germanos-dimosiografos>

ΑΘΗΝΑΪΚΟ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Οικονομία

Σωτηρία των τραπεζών και όχι των Ελλήνων, λέει αυστριακός πρόην
υπ. Οικονομικών

<http://www.amna.gr/articlep/13980>

1. Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ» (ηλεκτρονική έκδοση), δημοσίευση 17.01.2009.

Πώς ο ήρωας πιλότος έσωσε 154
επιβάτες

Η επική προσυδάτωση του
αεροπλάνου της US Airways
στον ποταμό Χάντσον από τον Τσέσλι
«Σάλι» Σαλενμπέργκερ

Το αεροπλάνο της US Airlines έχει μόλις προσυδατωθεί με ασφάλεια στον ποταμό Χάντσον της Νέας Υόρκης και οι επιβάτες του περιμένουν ανακουφισμένοι (αν και παγωμένοι) τα φεριμπότ να τους περισυλλέξουν. Στην ένθετη φωτογραφία, ο ηρωικός 57χρονος κυβερνήτης που έσωσε τους 154 επιβάτες (AP PHOTO/STEVEN DAY)

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ Την επομένη του «θαύματος» στον ποταμό Χάντσον, ο πιλότος του αεροπλάνου που πραγματοποίησε την αναγκαστική προσυδάτωση στα παγωμένα νερά τιμάται σαν ήρωας από τους διασωθέντες επιβάτες, τις Αρχές και σύσσωμο τον αμερικανικό Τύπο. Ο 57χρονος **Τσέσλι «Σάλι» Σαλενμπέργκερ** έσωσε τους 154 επιβαίνοντες και τον εαυτό του χάρη στην εμπειρία, την ψυχραιμία και τους επιδέξιους χειρισμούς του. [...]

Το ατύχημα συνέβη λίγα λεπτά μετά την απογείωση του αεροπλάνου [...] από το αεροδρόμιο Λα Γκουάρντια [...].

«Ξαφνικά έπεσε νεκρική σιγή. Οι άνθρωποι άρχισαν να προσεύχονται» είπε στο CNN ο **Φρεντ Μπαρέτα**, ένας από τους επιβάτες. «Τότε ακούστηκε η φωνή του πιλότου που μας είπε να προετοιμαστούμε για κάτι σίγουρα πολύ βίαιο», είπε ο **Τζεφ Κολοντζάι**, ο οποίος καθόταν στις πίσω σειρές του αεροπλάνου.

Στο πιλοτήριο ο Σάλι Σαλενμπέργκερ ενημερώνει τους ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας ότι το αεροπλάνο υπέστη «διπλό χτύπημα από πουλιά». Με σχεδόν άχρηστους τους δύο κινητήρες του και τους δείκτες των οργάνων μέτρησης να υποχωρούν, το πλήρωμα κοίταξε προς τα

δυτικά, όπου μόλις που φαινόταν ένας μικρός αεροδιάδρομος. «Τι είναι αυτό το μικρό αεροδρόμιο;», ρώτησε ο συγκυβερνήτης. «Το Τετέρμπορο στο Νιου Τζέρσεϊ», απάντησε ο Πύργος Ελέγχου, δίνοντας οδηγίες στον πιλότο [...] να προσγειωθεί εκεί.

Εκείνες τις κρίσιμες στιγμές ο Σάλι πήρε τη μεγάλη απόφαση. Να επιστρέψει στο Λα Γκουάρντια; Ήταν πολύ μακριά. Να προσγειωθεί στο μικρό αεροδρόμιο του Τετέρμπορο; Οι πιθανότητες επιτυχίας φαινόταν ελάχιστες. Οπως είπαν οι ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας, για μερικά δευτερόλεπτα η επικοινωνία διακόπηκε εντελώς. Ήταν τότε που ο πιλότος «αντίκρισε» στο μυαλό του τον ποταμό σαν έναν... υδάτινο διάδρομο προσγείωσης!

Ξαφνικά, και παρά τις οδηγίες του Πύργου Ελέγχου, ο πιλότος είπε ότι θα πραγματοποιήσει προσυδάτωση στον Χάντσον. «Ετοιμαστείτε για απότομη πρόσκρουση!» φώναξε στους επιβάτες από τα μεγάφωνα.

Λίγο αργότερα, [...] το αεροπλάνο γλίστρησε στα γκρίζα νερά του Χάντσον, σχεδόν χωρίς να καταλάβουν οι επιβάτες τι ακριβώς είχε συμβεί. Στην αρχή νόμισαν ότι απλώς είχαν πέσει σε κενό αέρος.

[...] Μέσα σε λίγα λεπτά κατέφθασαν στο σημείο φερμιπότ, τα οποία περισυνέλεξαν όλους τους επιβάτες από τα παγωμένα νερά του ποταμού όπου η θερμοκρασία είχε πέσει στους -7 βαθμούς.

Το γεγονός ότι 155 ψυχές διασώθηκαν «πιστώνεται» σχεδόν εξ ολοκλήρου στον ηρωικό κυβερνήτη. Πρώην πιλότος της Πολεμικής Αεροπορίας επί 29 έτη, ο Σάλι Σαλενμπέργκερ έχει στο ενεργητικό του 40 χρόνια πτητικής εμπειρίας [...].

[...] Οπως απαιτεί η παράδοση, ο κυβερνήτης εγκατέλειψε τελευταίος το αεροσκάφος, αφού πρώτα διέσχισε όχι μία αλλά δύο φορές την καμπίνα των επιβατών. Γιατί; Για να βεβαιωθεί ότι δεν είχε μείνει κανένας πίσω.

2. Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ» (ηλεκτρονική έκδοση), δημοσίευση 11.9.2016.

Τα ΜΜΕ αποκάλεσαν το γεγονός «Θαύμα του ποταμού Χάντσον», όμως ο έμπειρος πιλότος επρόκειτο να κληθεί επανειλημμένα για να δικαιολογήσει την ενέργειά του ενώπιον του Συμβουλίου Ασφαλείας Εθνικών Μεταφορών (NTSB). Συνεπώς ο Σαλενμπέργκερ και ο συγκυβερνήτης του **Τζεφ Σκάιλς** [...] την ίδια ώρα που «μονομαχούσαν» με τους εφιάλτες αυτής της παραλίγο θανάσιμης εμπειρίας προσπαθούσαν να δικαιολογήσουν την πράξη τους που είχε ως αποτέλεσμα τη σωτηρία 155 ανθρώπων (από την προσυδάτωση δεν πέθανε κανένας και μόνο μία αεροσυνοδός τραυματίστηκε σχετικά σοβαρά στο πόδι).

Ζουμπουλάκης Γ., Όταν ο Κλιντ γνώρισε τον Σάλυ (11.9.2016)

3. Άρθρο στη «Μηχανή του χρόνου» (ηλεκτρονική έκδοση), 19.9.2016

Πώς έγινε η θρυλική προσυδάτωση του Airbus στον ποταμό Hudson της Νέας Υόρκης. Το αεροπλάνο είχε σφοδρή σύγκρουση με σμήνος από Καναδέζικες χήνες και έμεινε χωρίς κινητήρες. Ο πιλότος έγινε ήρωας και ο Κλιντ Ίστυουντ γύρισε ταινία

[...] Ο ποταμός Hudson ήταν η καλύτερη επιλογή για προσθαλάσσωση. Διαφορετικά, το σκάφος θα έπεφτε σε κατοικημένη περιοχή και το αποτέλεσμα θα ήταν ολέθριο.

[...] Ο Sully άλλαξε την πορεία του Airbus και το προσθαλάσσωσε στη μέση του ποταμού Hudson, ώστε να αποφύγει τυχόν σύγκρουση με οποιοδήποτε πλωτό μέσο.

Αυτό παράλληλα θα είχε και σαν αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγαλύτερες πιθανότητες

διάσωσης των επιβατών, αφού η πρόσβαση πλοίων θα ήταν πολύ ευκολότερη στο συγκεκριμένο σημείο[...].

Η επόμενη μέρα

[...] Το Μάιο του 2009, η εταιρεία US Airlines αποζημίωσε τους επιβαίνοντες για το ψυχολογικό σοκ που υπέστησαν και για τις χαμένες αποσκευές, δίνοντάς τους το ποσό των 5 χιλιάδων δολαρίων.

Φήμες λένε ότι δόθηκε και το ποσό των 10 χιλιάδων δολαρίων στον καθένα από την ασφαλιστική εταιρεία, ώστε να αποφευχθεί η μήνυση στις αμερικάνικες αερογραμμές [...].

«Μηχανή του χρόνου», 19.9.2016

Τελειώνοντας τη Διδακτική Ενότητα...

- ✓ Παρουσιάζουμε το περιεχόμενο της σωτηρίας στον Χριστιανισμό.
- ✓ Συνδέουμε την αγάπη του Θεού με τη σωτηρία των ανθρώπων στην Ορθόδοξη χριστιανική παράδοση.
- ✓ Ασκούμε κριτική στην παρουσία σωτήρων στη σύγχρονη ζωή με θρησκευτικά κριτήρια.

Σημειώνουμε...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....